

Warszawa, 16 września 2022 r.

Pan

dr hab. Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na Pana pismo z 6 grudnia 2021 r. (znak: VII.510.54.2021.PKR), uprzejmie informuję, że Ministerstwo Sprawiedliwości z zainteresowaniem podeszło do zgłoszonego przez Pana postulatu legislacyjnego polegającego na wyeliminowaniu spośród warunków formalnych wymaganych od kandydatów na asystenta sędziego przesłanki ukończenia 24 roku życia.

Należy wskazać, że ustanowienie minimalnego wieku, po osiągnięciu którego możliwe jest wykonywanie określonego zawodu lub zajmowanie określonego stanowiska, jest powszechne w ramach zawodów związanych z wymiarem sprawiedliwości. Ustawodawca stawia wymóg ukończonych 24 lat dla referendarza sądowego, 29 lat dla sędziego sądu powszechnego, 35 lat dla sędziego sądu administracyjnego, 30 lat dla asesora w wojewódzkim sądzie administracyjnym, 28 lat dla komornika sądowego, czy też 24 lata dla asystenta prokuratora. Co prawda, w przypadku asesora sądu powszechnego przepisy nie stawiają wprost wymagania związanego z wiekiem, niemniej jednak wiek ten (ok. 26 lat) wynika pośrednio z konieczności ukończenia studiów i Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury. Wydaje się nie budzić wątpliwości, że wymagania związane z minimalnym wiekiem zatrudnienia nakierowane są na zapewnienie odpowiedniej dojrzałości osób, którym ustawodawca przewiduje powierzenie, wymagających doświadczenia życiowego, odpowiedzialnych zadań w ramach służby publicznej. Stąd też w przypadku osób wykonujących zawód zaufania publicznego, czy też sprawujących doniosłe, poważne i istotne funkcje czy też czynności w wymiarze sprawiedliwości – w różnych sądach powszechnych jak również w prokuraturze – powinna pozostać dolna granica wieku, uwzględniająca kryterium dojrzałości osób i ich doświadczenia życiowego. Podobnie kryterium wiekowe

stanowi jeden z warunków wymaganych od kandydatów na asystenta sędziego. Ma on charakter obiektywy i jest racjonalnie uzasadniony merytorycznym charakterem zadań wykonywanych przez asystentów sędziów, wymagających nie tylko określonego poziomu wiedzy merytorycznej, ale i doświadczenia życiowego oraz wykazania rzeczywistego spełnienia przesłanki nieskazitelności charakteru.

Zasługuje na zrozumienie teza, że upatrywanie istnienia doświadczenia życiowego w głównej mierze poprzez dolną granicę wieku, może ograniczać dostęp do tego stanowiska przez osoby, które na skutek posiadanych zdolności (bądź reformy edukacji polegającej na rozpoczęciu szkoły podstawowej w wieku 6 lat) ukończyły wyższe studia prawnicze przed 23 czy 24 rokiem życia. Niemniej jednak w normalnym trybie edukacji studia prawnicze kończy się w wieku około 23-24 lat, a zatem zbliżonym do wymogu wieku stawianego asystentowi sędziego, co winno umożliwiać większości chętnych podjęcie próby zatrudnienia na stanowisku asystenta sędziego – i to jako pierwszej pracy po studiach – bezpośrednio po zakończeniu edukacji, ewentualnie w odstępie kilku miesięcy od uzyskania tytułu zawodowego magistra. Co więcej, podnoszone zagadnienie nie było dotychczas sygnalizowane czy to na gruncie wątpliwości dotyczących dopuszczalności istnienia kryterium wiekowego kandydatów na asystentów sędziów, czy też na gruncie niecelowości tego rozwiązania.

W kontekście powyższego zagadnienie dotyczące cenzusu wieku, jako jednego z warunków dopuszczenia do wykonywania zawodu asystenta sędziego, jest złożone i wymaga pogłębionej analizy oraz konsultacji, celem wyboru najlepszego rozwiązania. W szczególności rozważenia wymaga nie tylko postulowane wyeliminowanie wieku spośród wymagań od kandydatów na asystenta sędziego, ale również obniżenie dolnej granicy wieku do 23 lat.

Dostrzegając argumenty przemawiające za i przeciw utrzymaniu obecnego stanu prawnego, Ministerstwo Sprawiedliwości rozważy stosowne działania legislacyjne przy okazji najbliższych zmian dotyczących regulacji ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 2072, ze zm.).

Z wyrazami szacunku

Katarzyna Frydrych

/podpisano elektronicznie/